SEJĦA

Palk nofsu mudlam. Siġar weqfin ċassi (minbarra l-ĦARRUBA X-XIĦA u l-BAJTAR TAX-XEWK). Jidħol Mark ikkonfondut, isejjaħ lil ħutu.

MARK — Sue.... Keith... fejn intom? Keith... x'kull waħda wkoll. Imma fejn setgħu marru? Jien għidtilhom biex ma jitbegħdux wisq. Sue..! U dan x'post hu? Mhux l-ewwel darba li nżilna nilagħbu hawnhekk, f'dan il-wied, iżda din-naħa ma nafhiex. Qatt ma niftakar li ġejna 'l hawn qabel. X'waħda din lanqas naf liema triq irrid naqbad biex nasal lura d-dar. Keith!

SIĠAR — *(B'ħoss qisu 'humming')* Keeeeeith!

MARK — Sue...

SIĠAR — Suuuuuuue !

MARK — Dawn xi ħsejjes huma? Uff ħej, qed inħoss tkexkixa bard. Jien nibża' mid-dlam u ma rridx nibqa' hawn waħdi. Ġa beda jidlam.

Jinxeħet jibki fuq ġebla.
Tidħol is-SAĦĦARA TAS-SIĠAR.

SAĦĦARA — Xi ġralek, tfajjel? Dan għax qed tibki?

MARK *(maħsud)* Int min int? Mnejn ġejt?

SAĦĦARA Jiena s-Saħħara tas-Siġar. Nieħu ħsieb dan il-wied biex nara li kollox jimxi kif imiss. Għadek m'għidtlix l-għaliex kont qe tibki.

MARK Għax ftit ilu, jien u ħuti konna qed nilagħbu kemxejn 'il bogħod minn hawn. Aħna nħobbu ninżlu nilagħbu f'dal-wied. Imma llum ma nafx x'ġara. F'daqqa waħda ntlifna. Donni qed nara kollox stramb. Il-mogħdijiet minix naghrafhomx u lanqas naf liema hi t-triq għad-dar.

SAĦĦARA Dażgur, għax bla ma tafu intom dħaltu fis-saltna tas-sħarijiet. Konna ilna nistennewkom.

MARK Kif inhi din? Kontu tafu bina?

SAĦĦARA Hekk hu. Għandna bżonn l-għajnuna tagħkom.

MARK L-għajnuna tagħna? Tiegħi u ta' ħuti? Jaħasra jiena daqsxejn ta' tifel, x'nista' nagħmel? Naħseb jien irrid lil min jgħin <u>lili</u> biex insib lil ħuti.

SAĦĦARA Kollox sew, issa lil ħutek insibuhom ukoll. Arahom ġejjin.

Tagħmel sinjal bil-bakketta maġika tagħha u jidħlu jiġru SUE u KEITH.

SUE — *(Tiġri fuq Mark)* Mark... fejn kont jaħasra? Ilna ngħajtulek!

MARK — Ukoll!! Minfuq li qlajt griżmejja nsejħilkom!

KEITH — Mhux int tlaqt u ħallejtna waħidna.

MARK — Jiena ma ċċaqlaqtx minn fejn kont. Dawwart ftit wiċċi u ma rajtkomx aktar.

SUE — Mhux tassew... inti tlaqt għal rasek...

SAĦĦARA — Isktu... ħallikom mill-ġlied. Għandna biċċa xogħol kbira li rridu nagħmlu.

KEITH — *(lil Mark, minn taħt l-ilsien)* Mark, din min hi?

MARK — Is-Saħħara tas-Siġar.

KEITH — Saħħara??? Xi waħda minn dawk li jieklu t-tfal??

MARK — Ma nafx. Imma tidher dħulija ħafna.

SUE — Aħjar ma nkellmuha xejn, tafx. Il-mama' dejjem twissina biex ma niqfux inkellmu nies li ma nafuhomx.

MARK — Imma lil din nafuha.

KEITH — Nafuha kif?

MARK — Mhux ġa għidtilkom li hija s-Saħħara tas-Siġar.

SAĦĦARA — Ersqu 'l hawn intom it-tnejn. Se ddumu ssefsfu f'widnejn xulxin? M'għandkomx għalfejn tibżgħu minni. Jiena saħħara tajba.

KEITH — Le, le... Miss Saħħara.... aħna m'aħniex nibżgħu minnek. Ma tarax!

SUE — Allura la darba inti saħħara tista' twasslna lura d-dar, mhux hekk?

SAĦĦARA — Iva, imma kif kont ġa bdejt ngħid lil Mark, għandi biċċa xogħol għalikom. Ara, ħarsu lejn dak is-siġar. Intom tħobbuhom is-siġar, hux tassew?

TFAL — Iva... dażgur li nħobbuhom.

SAĦĦARA — U l-fjuri u l-għelieqi u l-għasafar...?

TFAL — Iva.

SAĦĦARA — Anzi taf x'qed ngħid? Aħjar inħalli lis-siġar ifehmukom huma. Għal issa se nħalikom ftit...

SUE — Fejn sejra?

MARK — Tħalliniex waħidna!

SAĦĦARA Le, jiena minix se ndum. U lanqas mintom se tkunu waħidkom.

TITLAQ

KEITH Isss, basta qaltilna li se tgħinna. Qabdet u telqet.

MARK Isa x'se nagħmlu?

Is-siġar jibdew jiċċaqalqu. Ftit mużika maġika. Is-siġar jersqu kurjużi madwar it-tfal.

ŻEBBUĠA-1 Is-sliem għalikom, tfal.

SUE X'waħda din! Mela intom titkellmu?

ĊIPRESSA-1 Nitkellmu, niċċaqalqu u nafu niżfnu wkoll...

Ftuit mużika qisha ħoss ta' riħ.
Is-siġar jiżfnu mar-ritmu.

ŻNUBER-1 Is-saħħara ġa qaltilkom li din hija s-saltna tas-sħaħar. U fuq kollox intom tafu li aħna s-siġar ħlejjaq ħajjin.

MARK Iva, nafu li intom ħajjin. Imma qatt ma konna nafu li tiċċaqalqu u titkellmu...

ŻEBBUĠA-2 Nitkellmu u naħsbu u nħossu wkoll.

ĊIPRESSA-2	Inħossu l-istess bħalkom: is-saħna u l-bard, ir-riħ u x-xita.
ŻNUBER-2	Ir-riħ ġieli jqattgħalna xagħarna u jfarrkilna għadamna kollu.
QASBA-1	Imma l-aktar li nħossu huwa l-ferħ u n-niket...
QASBA-2	Inħossu s-swied ta' qalb u l-kefrija tal-bnedmin.
ŻEBBUĠA-1	Għalhekk għandna bżonn l-għajnuna tagħkom. Ħajjitna tinsab fil-periklu.
MARK	Fil-periklu? Mela x'inhu ġej?
SUE	Forsi xi maltempata qawwija li se tqaċċat xi tnejn minnkom?
ŻEBBUĠA-2	Maltempata iva, imma mhux bir-riħ u x-xita. Maltempata tal-bnedmin.
KEITH	*(lil Sue)* Jiena ma nista' nifhem xejn. L-ewwel ġiet is-saħħara, qaltilna li se tgħinna u xħin dehrilha qabdet u telqet 'l hemm; u issa ġejjin bil-maltempati!
SUE	Iskot Keith, ħa naraw x'għandhom xi jgħidulna aktar.
ŻEBBUĠA-1	Ara tfal, ftit ilu ġie għasfur ċkejken tal-bejt li tana aħbar kerha. Qalilna li ftit 'il bogħod minn hawn ra ħafna magni kbar miġburin...

ĊIPRESSA-1 Magni minn dawk ta' ħalqhom kbir bis-snien ippuntati.

ĊIPRESSA-2 Minn dawk li jagħmlu ħoss bħal tar-ragħad...

ŻNUBER-1 Minn dawk li jibilgħu l-ħamrija u jfarrku l-ġebel...

ŻNUBER-2 Minn dawk li jifgaw kullimkien bid-dħaħen.

ŻENNUĠA-1 U madwar dawn il-magni kien hemm ħafna nies miġburin. Mhux tfal żgħar bħalkom, imma nies kbar... kbar u twal u f'idejhom kellom ħafna karti. Waqt li kienu qed jitkellmu bejniethom l-għasfur resaq jissemma' u jitkixxef.

KEITH U x'kienu qed jgħidu?

ŻEBBUĠA-1 Lanqas niftakar ma rrid. Semagħhom jitkellmu dwarna. Qalu li jridu jiftħu triq hawnhekk, dritt minn ġo nofsna u madwar it-triq jibnu djar tal-ġebel, kbar u għoljin...

TIDĦOL il-ĦARRUBA X-XIĦA

ĦARRUBA *(b'għajta kbira)* Qatt u qatt! Mewt għall-mgni kollha u għal dawk li jħaddmuhom!

ŻEBBUĠA-1 *(Tersaq tkellimha bil-ħlewwa)* Iskot xwejħa Ħarruba. Nafu li inti wkoll qalbek muġugħa, imma bil-ġlied u l-mibegħda ma naslu mkien.

ĦARRUBA Warrbu. Warrbu min-nofs u ħalluni nitkellem. Jiena l-ixjeħ minnkom ilkoll u ħadd daqsi ma jaf xi jsarrfu l-bnedmin. *(Tiffissa tħares lejn it-tfal)* U dawk x'inhuma jagħmlu hawn? Dawk mhux bnedmin ukoll?

ĊIPRESSA-1 Iva, imma dawk għadhom tfal.

ĦARRUBA Jien ma nafda lill-ebda bniedem. Kbir jew żgħir.

ĊIPRESSA-2 Iva, imma dawn għadhom ma tħassrux. Għadhom jafu jaraw is-sabiħ u s-sewwa. Għadhom japprezzaw it-tajjeb. Anzi, jeħtieġ nipproteġuhom biex ma jitħassrux.

ĦARRUBA *(Lit-tfal, waqt li tmur tħares f'wiċċhom)* Imma kemm se ddumu hekk, eh? Kemm se ddumu ma ssiru bħalhom? Tikbru, trabbu l-arja u jibda jidhrilkom li tafu kollox!

SUE Le, le, Sinjura Ħarruba, aħna ma rridux nagħ-mulkom ħsara...

KEITH Ma rridx lil min jiġi jqaċċatkom.

MARK Lesti naqbżu għalikom.

ĦARRUBA Lesti li żżommu magħna kontra ħutkom il-bnedmin? Ma nemminx! Meta niġu għall-mument tal-prova, intom iżżommu mal-ġens tagħkom u aħna jkollna niġġieldu l-ġlied tagħna waħidna. Imma ma ġara xejn. Aħna nafu x'għandna nagħmlu. Nafu kif niftħu battalja kontra l-bnedmin. Għandna l-bajtar tax-xewk. Fejn hu l-bajtar?

BAJTAR-1 Hawn aħna. Min sejħilna?

ĦARRUBA *(Turi lit-tfal)* Se nifthu ġlieda konta l-bnedmin. Intom lesti tagħtu sehemkom?

BAJTAR-1 Ħadd ma jinqala' daqsna biex ixewwek u jniggeż.

JIBDEW JIFFULLAW MAT-TFAL

BAJTAR-2 Nittempraw il-lanez kollha tagħna.

BAJTAR-3 U llestuhom biex inċarrtu.

BAJTAR-4 Biex nisolħu.

BAJTAR-1 Biex noħonqu u nniggżu u nqattgħu.

ŻEBBUĠA-1 Isktu. Din mhix logħba taċ-ċajt. Ħadd minna s-siġar m'għandu saħħa joħodha kontra l-magni tal-bnedmin. Dejjem hekk ġara.

QASBA-1 Iva. Iż-Żebbuġa għandha raġun. L-għasfur tal-bejt hekk qalilna wkoll. Tiftakru x'ġara fil-Wilġa l-Ħadra? Tiftakru kemm kien hemm siġar bħalna?

QASBA-2 Kollha nqerdu. Ma baqa' xejn minnhom. L-għasfur qalli li hu u saħbu kienu bkew ħafna meta qaċċtulhom l-awrikarja l-kbira. Tiftakruha hux l-awrikarja? Anki minn hawn konna nilmħu l-quċċata tagħha.

ĦARRUBA *(Bi swied il-qalb)* Dik kienet ixjeħ minni. Meta jien kont għadni xitla niftakarha ġa itwal mis-siġar l-oħra. Ġew grigalati u rwiefen mill-eħrex, maltempati bir-ragħad u s-silġ. Xejn ma kien jista' għaliha.

QASBA-1 Imbagħad ġew dawk il-magni u f'tebqa t'għajn qaċċtuha, kissruha u ħallewha stenduta ma' l-art.

ŻNUBER-1 U issa fil-Wilġa l-Ħadra ma fadal xejn aħdar. Ġebel kemm tara b'għajnejk. Bini ħdejn bini. Twieqi ta' l-aluminju u galleriji. U bjut għoljin għoljin kollha arbli rqaq tal-ħadid.

MARK Imma dan mhux sewwa. Lilna dejjem jgħidulna li kull fejn tkunu intom iġġibu l-arja safja u l-ħajja. Ma jistax ikun li jibqgħu jqaċċtu fikom u jisirqulkom l-art minn taħt riġlejkom.

KEITH Ma nħalluhomx jiġu jiftħu dik it-triq li qalu.

SUE Xi ħadd jeħtieġ li jaqbeż għalikom.

ĦARRUBA *(Tiġbed fil-ġenb lil Żebbuġa-1)* Isma', inti żgura li dawn it-tlieta huma bnedmin? Għadni qatt ma smajt bnedmin jitkellmu hekk.

ŻEBBUĠA-1 Iva, għażiża Ħarruba, ta' lanqas mhux il-bnedmin kollha kontrina.

MARK *(Jersaq lejhom)* Iva, aħna bnedmin ukoll, imma ħbieb tagħkom u rridukom tibqgħu tgħixu magħna.

ĦARRUBA Imma intom tafu jekk fir-razza tagħkom kellkomx xi darba xi ħarruba, jew żebbuġa jew imqar xi siġra tat-tin?

TASAL IS-SAĦĦARA TAS-SIĠAR

SAĦĦARA Isaw, isaw... il-bnedmin resqin lil hawn.

IQUM PANIKU FOST IS-SIĠAR

ŻEBBUĠA-2 Issa x'se nagħmlu?

ŻNUBER-1 Se jeqirduna.

ĊIPRESSA-2 Se jqaċċtuna.

SAĦĦARA Isktu. Kulħadd jieqaf fejn hu. *(Tagħmel sinjal bil-bakketta u s-siġar kolha jieqfu ċassi f'posthom)*

MARK Naħseb naf x'nistgħu nagħmlu. Inti, bħala saħħara tista' tagħmel ħafna xorti, mhux hekk?

SAĦĦARA Hekk ħwejjeġ li nista' nagħmilhom u oħrajn li ma nistax.

MARK Tista', ngħidu aħna, ġġiegħel lill-bnedmin joħolmu ċertu ħolm?

SAĦĦARA Sa daqshekk naħseb li nista'.

MARK Kollox sew, mela imxi miegħi.

IS-SAĦĦARA u T-TFAL JITILQU
ĦSEJJES TA' MAGNI
JIDĦOL IS-SUR BORG bil-karti f'idu flimkien ma' PAWLU u ĊENSU, żewġ ħaddiema libsin il-'boiler suit'. Wieħed minnhom għandu f'idejh rutella.

BORĠ Mela Ċens, kejluli ftit minn hawn sat-tarf ta' dawk is-siġar.

ĊENSU Kollox sew , Sur Borg. Hawl Pawl, ħa... aqbad tarf tar-rutella u ibqa' mexi 'l hemm.

PAWLU Tajjeb hekk?

BORG Tajjeb. Kemm jiġu?

ĊENSU Ħames metri u nofs, Sur Borg.

PAWLU Kemm hawn siġar lil hawn. Dnub se jkollna nqaċċtuhom.

BORG U iva b'daqshekk. Dawn mhumiex siġar tal-frott tafx. Ċipress u ftit ħarrub. Issa taraw xi ġmiel ta' triq se nifthu.

ĊENSU Imbagħad jibda tiela' l-bini, sinjur.

BORG	Hekk hu. Djar moderni li jixirqu lil pajjiż modern li qiegħed jagħmel passi ta' ġgant 'il quddiem.
PAWLU	Imma ħasra li se jkollna nqaċċtu tas-siġar kollha.
BORG	Tibżax, imbagħad matul it-triq inħawlu siġar ġodda. Akaċja u olejandru.
PAWLU	Imma l-wied jispiċċa. L-art tinkesa bit-tarmak u l-ftit siġar li jitħawlu ma tantx idumu hekk. Daqqa tidħol fihom xi karozza u daqqa jmutu fgati bid-dħaħen tal-karozzi.
BORG	Ara, issa ħallina minn dan id-diskors vojt. Tafu kemm għad għandna x'nagħmlu.
	Ftit mużika maġika. TIDHOL IS-SAHHARA TAS-SIĠAR, iddur madwarhom u ġġibilhom in-ngħas.
ĊENSU	Ajma... x'għeja qabditni!
BORG	X'ngħas ġej fuqi....
PAWLU	L-aħwa, mhux aħjar ninstrieħu ftit qabel ma nkomplu? *(jittewweb)*
BORG	U iva.... mhix l-ewwel darba li rajna 'l xi ħadd rieqed waqt il-ħin tax-xogħol.

Jimteddu ma' l-art u jorqdu. Aktar mużka maġika. Is-SAHHARA TAS-SIĠAR twarrab. Jidħlu daqs għaxart itfal iżommu 'cut-outs' ta' bini. Warajhom tidħil is-SAHHARA L-ĦAŻINA. Dawl ħamrani u ftit beraq u ragħad.

ĦAŻINA *(B'daħka kattiva).* Qaċċtu s-siġar, tibżgħux. Eqirdu kollox. Mhux hekk biss tafu tagħmlu intom? Neħħu l-ħamrija kollha u ikxfu l-blat. Ġerħa wara ġerħa fil-kampanja ta' pajjiżkom. Imbagħad biex tgħattu din il-ferita li tkunu kxiftu, tibnu d-djar għeżież tagħkom. U metru wara metru l-kampanja qed tinbela'. L-għelieqi qed jgħibu. Il-fjuri selvaġġi jinqerdu. L-għasafar ma jsibux fejn jistkennu.
Iżda x'jimporta! L-aqwa li tibnu d-djar famużi tagħkom. Hekk dejjem ġara fl-imgħoddi. L-ispekulatur iħaxxen butu u lill-fqir jisirqulu dik ir-roqgħa kollha siġar fejn kien iħobb imur jsitrieħ.
Iżda dak l-istess bini għażiż li bnejtu, minnuih idur kontrikom. Jagħfas fuqkom u joħnoqkom. Joħdilkom l-arja safja u jdallmilkom qalbkom.

TFAL *(li jkun qed iżommu l-cut-outs)*
Jagħfas fuqkom u joħnoqkom,
Joħdilkom l-arja safja u jdallmilkom qalbkom!
Jagħfas fuqkom u joħnoqkom!

Jirrepetu dil-kantalieni. Waqt li jkunu qed jgħiduha jibdew iduru ma' BORĠ, ĊENSU u PAWLU li jkunu reqdin. Jibqgħu jrossu madwarhom waqt li tidħol mużika qawwija.

BLACK OUT

It-tfal u s-Saħħara jidħlu 'l ġewwa. Jibqgħu biss BORG, ĊENSU u PAWLU.

BORG — X'waħda din! Pawlu.... Ċensu.... fejn intom?

PAWLU — Hawn Sur Borg. X'ħolma kerha kelli!

ĊENSU — Anki jien. Fejn mar dak il-bini kbir?

BORG — Ħassejtu se jifgani. Bil-kemm stajt nieħu nifs. Din l-arja u dan l-ispazju kollu ħassejthom jintemm f'salt u jien konna donni qiegħed ġo morsa.

ĊENSU — Kien donnu se jaqa' fuqna u jordomna.

PAWLU — Imma ħolma biss kienet. Is-siġar hawn għadhom, ħodor u sbieħ.

BORG — U hawn se jibqgħu. ma nistgħux nibqgħu sejrin hekk. Xi darba rridu nieqfu. Xi darba, xi ħadd jeħtieġ li jgħid <u>biżżejjed</u>. Pajjiżna ġa hu żgħir wisq. Se nispiċċaw belt waħda. Ħafna rħula ġa bdew imissu ma' xulxin u tilfu n-nifs u l-ispazju li kienu jdawruhom. Ġa kilna żżejjed minn din l-art fqira tagħna.

PAWLU — U l-widien sbieħ, il-wileġ, ix-xagħri u l-mogħxa qed jgħibu minn fostna u magħhom qed jgħibu l-ħxejjex u l-fjuri u l-ħlejjaq kollha li jgħammru fihom.

BORG — Imma issa u daqshekk! Issa biżżejjed!

JIDĦLU JIĠRU MARK, SUE u KEITH.

MARK — *(lil Borg)* Papa', papa'... fejn kont kemm ilna nfittxuk.

BORG — Hawn uliedi *(jifraħ bihom).*

SUE — Intlifna fil-wied, Papa'.

BORG — Le wliedi. Jien kont mitluf u mhux intom. Issa imxu d-dar.

BORG, PAWLU,ĊENSU u t-TFAL jidħlu 'l ġewwa. TOĦROĠ IS-SAĦĦARA TAS-SIĠAR

SAĦĦARA — *(lill-udjenza)* U intom ħbieb, ftakru ftit fis-siġar intom ukoll. Ħallulhom l-art fejn jgħixu. Naf li intom f'saħħitkom aktar minnhom u għandkom is-setgħa li tagħmlu bihom kull ma tridu. Imma intom tafu taħsbu wkoll. Tafu li intom it-tnejn bżonn xulxin. Tistgħu tgħixu fil-paċi t-tnejn flimkien.

ĦARRUBA — *(Tinqala' minn ma' sħabha u tersaq 'il quddiem)* U min-naħa tagħna aħna nwegħdukom arja safja, xita f'waqtha u mijiet ta' għasafar u ġmiel bla qies... għax għiduli ħbieb, mingħajr dan kollu, kif tistgħu qatt tgħixu...?!

□□□□□□□□□□□□□□□□□ *tmiem*

□□□□□□□□□□□□□□□□□□